

Leahkit fierpmádatruoktu

Go mánná ii sáhte orrut ruovttus váhnemiid luhtte, de muhtumin sáhtta leat buoremus ahte mánná biddjojuvvo fuolkki dahje eará lagas olbmo lusa, nu gohčoduvvon fierpmádatruktui. Fierpmádatruoktu lea bearašruoktu man sosiálabálvalus čielggada ja doarju.

Bearaš ruoktu

Ovttaskasruoktu mii váldá vuostá mánáid oktilaš fuolahussii ja ohppui sosiálabálvaldegoitti ovddas.

Fierpmádatruoktu

Bearašruoktu mas leat okta dahje eanet fuolkkit dahje eará lagasolbmot.

Fuolkkit

Ovdamearkka dihte máná áhkut / ádját, oappát / vieljat, siesát /goaskit dahje čeazit / eagit.

Lagasolbmot

Ovdamearkka dihte olbmát, máná ránnját ja máná bearaš dehe máná skuvla-dehe ovdaskuvlabargit.

Mánát geat eai sáhte orrut váhnemiid luhtte

Eanemus mánáin Ruoŋas lea buorre dilli ja ellet oadjebas ja buori dilis ovttas váhnemiiguin ja bearrašiin. Muhto soames mánáin sáhtta leat dárbu orrut eará ruovttus jus lea nu ahte váhnemat eai sáhte addit mánái dan fuola ja oadjebasvuoda man mánás lea riekti oazžut. Dakkár oktavuodain lea suohkana sosiálabálvalusas gos mánná orru, ovddasvástádus fuolahit máná orruma eará sajis go ruovttus.

Sosiálabálvalus galgá álggos árvvoštallat sáhttago muhtun fuolki dehe eará lagasolmmoš vuostaváldit máná nu gohčoduvvon fierpmádatruktui. Fierpmádatruovttu jurdda lea ahte mánná galgá sáhttit bisuhit oadjebasvuoda mii lea oktavuodain ja oktavuodas iežas ruohtasiiguin ja lunddolaš fierpmádagain.

Sosiálabálvalus árvvoštallá álo dan mii lea buoremus mánái juohke máná dilálašvuoda vuodul. Mángeii lea buoremus mánái orrut sogalaččaid luhtte,

muhto soames háviid lea buoremus mánnái orrut olggobealde fierpmádaga. Dalle sáhttá mánná oažžut veahki sosiálabálvalusas doalahit oktavuoda iežas fierpmádagain eará láhkai.

Fierpmádatruovttu čielggadeapmi

Jus fuolki dahje lagasolmmoš háliida váldit vuostá máná iežas ruktui, de ferte sosiálabálvalus čielggadit eavttuid man vuodul sáhttá váldit vuostá máná seamma ládje go eará bearašruovttut. Čielggademiide gullet ee. dát:

- bearaša eallindilálašvuhta, ássanbáiki ja lagasbiras
- bearašlahtuid persovnnalaš eavttut, návccat, iešvuodat ja fuolahannákca,

Sosiálabálvalusas lea maid dárbu viežžat dieđuid jurddašuvvon biebmováhnemiid birra iešguđet registariin, ovdamearkka dihte sosiálabálvalusa iežas logahallamis ja politiijaeiseválddi váruhus- ja ránggáštuslogahallamis. Sosiálabálvalus sáhttá dušše čohkket dihto dieđuid biebmováhnemiid birra jus biebmováhnemat dasa mihtet.

Sosiálabálvalus ferte maiddái bures čuovvulit ahte mánás lea buorre dan ruovttus gosa biddjo. Danin fitná jámma máná sosiálačállu máná ja bearaša luhtte gos mánná orru nu guhká go mánná lea doppe.

Bearašruovttu doaibma

Go mánná biddjojuvvo biebmoruktui, de lea váhnemiin, sosiálabálvalusas ja biebmoruovttus mieldeovddasvástádus dustet máná fuolahusa, oadjebasvuoda, bajásgeassima, geahču ja bearráigeahču dárbbuid. Bearašruovttus ferte danin lagas ovttasbargu sihke sosiálabálvalusain ja máná fuolaheddjiiguin.

Bearašruoktun sáhttá mearkašit

- hukset oadjebas, ráhkislaš ja ovddideaddji oktavuoda mánáin
- váikkuhit mánás lea buorre eallin
- Veahkehit máná skuvlavázzimiin, ovdamearkka dihte leavssuiguin ja váhnenčoahkkimiidda searvat
- veahkehit máná vai oažžu dearvvašvuodaveahki ja bátnedivššu
- doarjut máná go lea oktavuodas bearrašiin ja ustibiiguin
- Ovttasbargat máná fuolaheddjiiguin sihke beaivválaš áššiid ja stuorát áššiid guovdu, nugo ovdamearkka dihte skuvlaválljema
- Ovttasbargat sosiálačállu ja eará profeshšunellaiguin fuolahan dihte máná dárbbuid.

Doarjja ja oahpahus

Buot biebmoruovttuin, maiddái fierpmádatruovttuin, lea riekti oažžut doarjaga ja oahpahusa vai mánás lea buoremus vejolaš fuolahusdilli. Doarjja sáhtta addot mángga ládje. Dan sáhtta ovdamearkka dihte addit oktagaslaš oktavuoda bokte sosiálabálvalusa áššemeannudeddjiin dahje bagademiin, sihke oktagaslaččat ja joavkkuin.

Doarjja ferte hábmejuvvot dan vuodul movt mánás lea oktavuoha fierpmádatruoktui. Áhkku ja áddjá sáhttiba ovdamearkka dihte dárbbasit eará doarjaga go máná ovddeš oahpaheadji. Sáhtta maid leat nu ahte doarjaga dárbu rievda áigodagas go mánná lea biddjon biebmoruktui.

Buhtadus

Bearašruovttus lea vuoigatvuohta oažžut buhtadusa go mánná fárra sin lusa. Fierpmádatviesuid buhtadus čuovvu daid seamma rávvagiid go mat Ruota suohkaniin- ja regiovnain (SKR) leat eará bearašviesuide.

Rávvagat eai leat geatnegahtti, muhto juohke suohkan mearrida ieš makkár buhtadusa galgá addit. Doarjja sáhtta rievdaduvvot dan botta go mánná lea biebmoruktui biddjon, dilálašvuodaid mielde, ovdamearkka dihte máná agi dahje dárbbuid mielde.

Loga eambo bearašruovttu bargguid birra
socialstyrelsen.se/mininsats.

Leahkit fierpmádatruoktu. Att vara nätverkshem (artikelnr 2024-4-9069)
kan beställas från Socialstyrelsens publikationsservice
www.socialstyrelsen.se/publikationer
E-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se Fax: 035-19 75 29
Publikationen kan även laddas ner från www.socialstyrelsen.se